

We Lwowie, dnia 12. sierpnia 1904.

Aleg. 60

## Sprawozdanie

**Wydziału krajowego o przedmiocie zastosowania postanowień §. 43. ustawy drogowej z 5. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 43 w gminach Czarna wieś, Nowa wieś narodowa, Krowodrza i Dąbie w powiecie Krakowskim.**

### Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisji drogowej o petycyi Reprezentacyi powiatowej w Krakowie, w sprawie zastosowania §. 43. ustawy drogowej z 5. lipca 1897 do gmin podmiejskich powiatu Krakowskiego, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 30. września 1903 r. następującą uchwałę:

«Petycę reprezentacyi powiatu Krakowskiego, ażeby przepisy §. 43. ustawy drogowej z 5. lipca 1897 z zastrzeżeniem Cesarskiego zezwolenia rozciągnięte zostały na gminy podmiejskie: Połwsie zwierzynieckie, Zwierzyniec, Czarna wieś, Nowa wieś narodowa, Łobzów, Krowodrza, Prądnik Czerwony, Grzegórzki i Dąbie, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia na najbliższej sesyi sejmowej swego wniosku».

O powyższej uchwale Wydział krajowy reskryptem z dnia 24. listopada 1903 do l. 88694 zawiadomił Wydział powiatowy w Krakowie z oznajmieniem, że z pod badania faktycznego stanu stosunków lokalnych muszą być wyłączone gminy Połwsie zwierzynieckie, Zwierzyniec, Łobzów, Prądnik Czerwony i Grzegórzki, ponieważ w tych gminach istnieje obszar dworski; zastosowanie bowiem do nich §. 43. ust. drogowej musiałoby sprowadzić stosunki przeciwne postanowieniom §§. 15, 16., 19., 38. i innych ustawy drogowej. Natomiast zażądał Wydział krajowy bliższych szczegółów i wyjaśnień, odnoszących się do gmin Czarna wieś, Nowa wieś narodowa, Krowodrza i Dąbie celem umożliwienia przedłożenia Wysokiemu Sejmowi sprawozdania z ewentualnym wnioskiem na zastosowanie §. 43. ust. drog. do tych czterech gmin.

Żądaniu temu Wydział powiatowy uczynił zadość w dniu 2. sierpnia 1904 sprawozdaniem z dnia 15. lipca 1904 r. do l. 2247, którem przedłożył wszystkie potrzebne wyjaśnienia i szczegóły tudzież opinie interesowanych reprezentacyj gminnych.

Na podstawie tych materiałów Wydział krajowy zdaje sprawę, jak następuje:

Przepisy ustawy drogowej o obowiązku odrabiania względnie spłaty prestacyi drogowych, nie dają się należycie zastosować w tych okolicach powiatu Krakowskiego, w których mieszka ludność przemysłowo-robotnicza.

Do takich miejscowości zalicza Wydział powiatowy między innymi gminy: Czarna wieś, Nowa wieś narodowa, Krowodrza i Dąbie, których ludność stanowią przeważnie rodziny drobnych przemysłowców i rzemieślników tudzież robotników żyjących z dziennego zarobku.

Mieszkańcy ci ubodzy, ustawicznie się przeprowadzają z jednej gminy do drugiej lub do pobliskiego m. Krakowa, co sprawia, że spis rodzin, względnie partyi samoistne gospodarstwo prowadzących, mający służyć za podstawę do obliczenia i użycia prestacyi drogowych sporządzony według stanu z dnia 31. grudnia jednego roku, już w połowie roku następnego a tem więcej przy końcu roku nie jest zgodny z rzeczywistością, wskutek czego znaczna część prestacyi staje się nieściągalną.

Przekonał się też Wydział powiatowy, że ściąganie od kontrybuentów należności prestacyjnych w tych gminach jest bardzo trudne.

Kilkakrotnie z możliwą surowością przez władzę polityczną przeprowadzone egzekucye celem ściągnięcia tych należności przysporzyły wiele pracy a dały bardzo słabe wyniki. Mimo bowiem egzekucyi w 9 gminach podmiejskich przeprowadzonej, przypadło jako nieściągalnych za lata 1898—1901, 66% należących się prestacyi drogowych.

Gdy prestacye rodzin względnie partyi stanowią główną podstawę i źródło utrzymania dróg gminnych, a ubytek przypisanych dochodów sprowadza nie tylko zupełne zamieszanie w budżetach drogowych lecz nadto i zaniedbanie dróg — przeto Wydział powiatowy, nie chcąc dopuścić do zaniedbania dróg, ubytek pokrywał z powiatowego funduszu dróg gminnych.

W następstwie jednak takiego postępowania rachunki powiatowego funduszu dróg zamykane są rok rocznie bardzo wysokim niedoborem, a ciężar utrzymania dróg gminnych w gminach podmiejskich przenosi się z kontrybuentów podmiejskich na cały powiat.

Przyszedł więc Wydział powiatowy do przekonania, że celem zapewnienia odpowiednich środków do utrzymania dróg w dobrym stanie przynajmniej w pomienionych czterech gminach, w których nie ma obszaru dworskiego i w ogóle dla umożliwienia należytej gospodarki drogowej, zachodzi nieodzowna potrzeba zastosowania do tych gmin postanowień §. 43. ust. drog., które obowiązują w gminach podlegających ustawie gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24.

W ten sposób usunie się wyżej podane trudności wykonania ustawy, a administracya będzie nader ułatwiona i uproszczona.

Potrzebę tę odczuły również Rady gminne w Czarnej wsi, Krowodrzy i Dąbiu przez powzięcie odnośnych uchwał z dnia 5. lipca, 6. lipca i 3. lipca br.

Natomiast Rada gminna w Nowej wsi narodowej uchwałą z dnia 26. czerwca br. oświadczyła się przeciw rozciągnięciu postanowień §. 43. ust. drog. na gminę Nowa wieś narodowa, z powodu iż właściciele realności w tej gminie, przeciążeni rozmaitymi podatkami, nie byłiby w stanie płacić nowego podatku.

To stanowisko Rady gminnej i Nowej wsi tłumaczy Wydział powiatowy tem, że gdy na marnowaniu robocizny drogowej mniej cierpią gminy, a więcej powiatowy fundusz dróg gminnych, więc Rada gminna w Nowej wsi narodowej, złożona z opodatkowanych właścicieli realności, więcej troszczy się o zapobieżenie wzrostowi dodatków gminnych, niż o wydatność robocizny drogowej i o stan dróg, tem więcej, że w gminie Nowa wieś narodowa główną i prawie jedyną drogą jest gościniec państwowy Kraków-Łobzów.

Wydział krajowy jest zdania, że opinia Rady gminnej nieprzychylna zaprowadzeniu ekwiwalentu prestacyjnego nie może być decydująca przy załatwieniu niniejszej sprawy przez Wysoki Sejm i podziela zdanie Wydziału powiatowego, że z powodów wyżej przytoczonych należy zastosować §. 43. ust. drog do wszystkich czterech wyżej wymienionych gmin.

W gminach tych podobnie jak dotąd sprawowałyby miejscowy zarząd dróg gminnych zwierzchności gminne, składające się z członków sprężystych i należycie ukwalifikowanych; wykonywanie zaś nadzoru ze strony Wydziału powiatowego nad temi zwierzchnościami gminnymi, urzędującymi w gminach pod Krakowem położonych, nie przedstawia trudności.

Według przedłożonych przez Wydział powiatowy wykazów szczegóły co do prestacji drogowych przedstawiają się w powyższych czterech gminach, jak następuje:

I. W gminie Czarna wieś z tytułu prestacji drogowej:

W r. 1898 prelinowano 1044 dni pieszych wartości 1252 K. 80 hal., ściągnięto 360 K., przepadło 892 K. 80 hal.

W r. 1899 prelinowano 1044 dni pieszych wartości 1252 K. 80 hal., ściągnięto 592 K. 80 h., przepadło 660 K.

W r. 1900 prelinowano 1044 dni pieszych wartości 1252 K. 80 h., ściągnięto 326 K. 40 h., przepadło 926 K. 40 h.

W r. 1901 prelinowano 1096 dni pieszych wartości 1315 K. 20 h., ściągnięto 427 K. 20 h., przepadło 888 K.

W r. 1902 prelinowano 1096 dni pieszych wartości 1315 K. 20 h., ściągnięto 209 K. 40 h., przepadło 1105 K. 80 h.

Według spisu rodzin z dnia 1. stycznia 1904 przypada dni prestacyjnych pieszych 1056 wartości 1267 K. 20 h.

Przyjąwszy do oznaczenia wysokości ekwiwalentu w pieniądzu podaną wyżej wartość prestacji drogowych za r. 1904, okaże się, że na pokrycie tego ekwiwalentu potrzebaby nałożyć w gminie Czarna wieś około 5% dodatku do podatków bezpośrednich, przypisanych na rok 1904 w tej gminie w kwocie 24.646 K. 11 h. Zaznacza się nadto, że dodatki gminne, szkolne i parafialne do podatków bezpośrednich przypisane w tej gminie wynoszą na r. 1904 — 79%.

II. W gminie Nowa wieś narodowa z tytułu prestacji drogowej:

W r. 1898 prelinowano 1006 dni pieszych wartości 1207 K. 20 h., ściągnięto 240 K., przepadło 967 K. 20 h.

W r. 1899 prelinowano 906 dni pieszych wartości 1087 K. 20 h., ściągnięto 345 K., przepadło 742 K. 20 h.

W r. 1900 prelinowano 900 dni pieszych wartości 1080 K., ściągnięto 678 K., przepadło 402 K.

W r. 1901 prelinowano 900 dni pieszych wartości 1080 K., ściągnięto 336 K., przepadło 744 K.

W r. 1902 prelinowano 1146 dni pieszych wartości 1375 K. 20 h., ściągnięto 352 K. 20 h., przepadło 1023 K.

Według spisu rodzin z dnia 1. stycznia 1904 przypada dni prestacyjnych pieszych 1024 wartości 1228 K. 80 h.

Przyjąwszy do oznaczenia wysokości ekwiwalentu w pieniądzu podaną wyżej wartość prestacji drogowych na r. 1904, okaże się, że na pokrycie tego ekwiwalentu potrzebaby nałożyć w gminie Nowa wieś narodowa około 14% dodatku do podatków bezpośrednich, przypisanych na r. 1904 w tej gminie w kwocie 8756 K. 55 h.

Dodatki gminne, szkolne i parafialne do podatków bezpośrednich przypisane w tej gminie wynoszą w r. 1904 — 68%.

### III W gminie Krowodrza z tytułu prestacyi drogowej:

W r. 1898 prelininowano 1648 dni pieszych wartości 1977 K 60 h, ściągnięto 309 K 60 h, przepadło 1668 K.

W r. 1899 prelininowano 1600 dni pieszych wartości 1920 K, ściągnięto 700 K 80 h, przepadło 1219 K 20 h.

W r. 1900 prelininowano 16 0 dni pieszych wartości 1920 K, ściągnięto 464 K 40 h, przepadło 1455 K 60 h.

W r. 1901 prelininowano 1596 dni pieszych wartości 1915 K 20 h, ściągnięto 468 K, przepadło 1447 K 20 h.

W r. 1902 prelininowano 1478 dni pieszych wartości 1773 K 60 h, ściągnięto 303 K 60 h, przepadło 1470 K.

Według spisu rodzin z dnia 1. stycznia 1904 przypada dni prestacyjnych pieszych 1628 wartości 1953 K 60 h.

Przyjąwszy do oznaczenia wysokości ekwiwalentu w pieniądzech podaną wyżej wartość prestacyi drogowych w r. 1904, okaże się, że na pokrycie tego ekwiwalentu potrzebaby nałożyć w gminie Krowodrza około 12% dodatku do podatków bezpośrednich przypisanych na r. 1904 w tej gminie w kwocie 16136 K 63 h. Dodatki gminne, szkolne i parafialne do podatków bezpośrednich przypisane w tej gminie wynoszą w r. 1904 - 32%.

### IV. W gminie Dąbie z tytułu prestacyi drogowej:

W r. 1898 prelininowano 376 dni pieszych wartości 451 K 20 h, ściągnięto 240 K, przepadło 211 K 20 h.

W r. 1899 prelininowano 350 dni pieszych wartości 420 K, ściągnięto 204 K, przepadło 216 K.

W r. 1900 prelininowano 370 dni pieszych wartości 444 K, ściągnięto 391 K 20 h, przepadło 52 K 80 h.

W r. 1901 prelininowano 370 dni pieszych wartości 444 K, ściągnięto 268 K 80 h, przepadło 175 K 20 h.

W r. 1902 prelininowano 276 dni pieszych wartości 331 K 20 h, ściągnięto 252 K, przepadło 79 K 20 h.

Według spisu rodzin z dnia 1. stycznia 1904 przypada dni prestacyjnych pieszych 276 wartości 331 K 20 h.

Przyjąwszy do oznaczenia wysokości ekwiwalentu w pieniądzech podaną wyżej wartość prestacyi drogowych w r. 1904, okaże się, że na pokrycie tego ekwiwalentu potrzebaby nałożyć w gminie Dąbiu około 16% dodatku do podatków bezpośrednich przypisanych na r. 1904 w tej gminie w kwocie 2,051 K 62 h. Dodatki gminne, szkolne i parafialne do podatków bezpośrednich przypisane w tej gminie wynoszą w r. 1904 - 85%.

Wydział krajowy na podstawie niniejszego sprawozdania wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

#### I.

Gminy Czarna wieś, Nowa wieś narodowa, Krowodrza i Dąbie powiatu krakowskiego zaliczone zostają do miejscowości, w których obowiązują postanowienia §. 43. ustawy drogowej z 5. lipca 1897 Nr. 43. Dz. u. k.

#### II.

Uchwała niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1905.

## Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

*S. Budeni w. r.*

Sprawozdawca:

*Dr. Stanisław Dambski w. r.*

Członek Wydziału kraj.